

De tabaksconsumptie

Maart 2010

OIVO

Onderzoeks- en Informatiecentrum
van de Verbruikersorganisaties

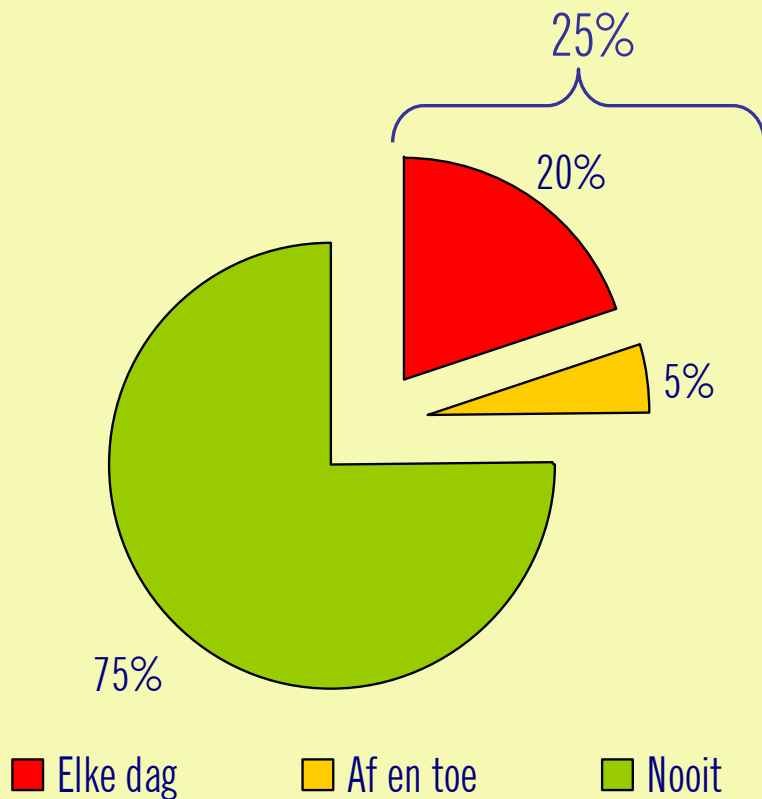
Doelstellingen

- Het consumentengedrag op het gebied van tabaksconsumptie meten
- Het voornemen om in de eerstkomende maanden met roken te stoppen meten
- Geanalyseerde variabelen
 - Gedrag en intenties
 - Sociaaldemografische variabelen

Methodologie

- 3.213 interviews, persoonlijk afgenomen van inwoners van België van 15 jaar en ouder.
- Field : juli 2009
- Aselecte gelaagde gecorrigeerde steekproef.
- De resultaten hebben de gepaste statistische verwerkingen (χ^2 , foutmarge) ondergaan.
- De maximale totale foutmarge op de steekproef bedraagt 1,8%.
- Enkel de betekenisvolle resultaten worden voorgesteld. Elk gegeven werd evenwel geanalyseerd in functie van de locatie, het geslacht, de leeftijd, de grootte van het gezin en de sociale groep (lage, gemiddelde, hoge).

De tabaksconsumptie

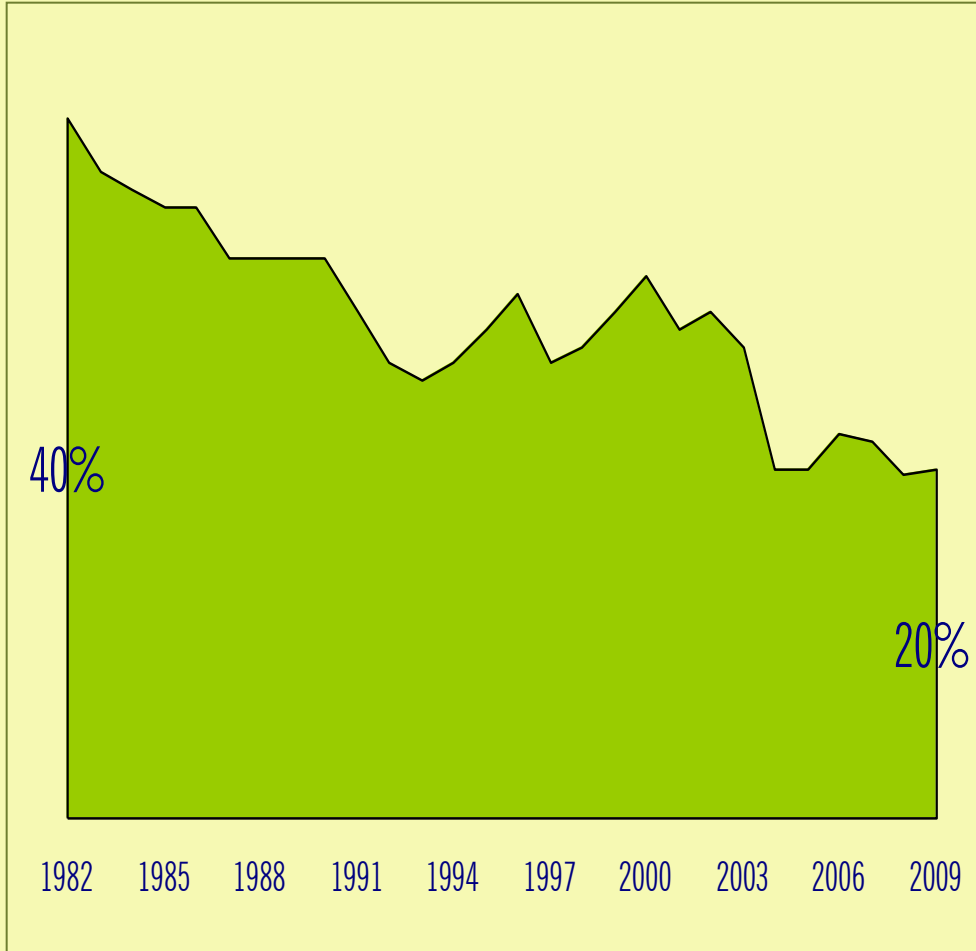

➤ Rookt u tegenwoordig?

- 1 op de 4 consumenten rookt.
 - 20% elke dag.
 - 5% af en toe.
- Drie vierde van de consumenten rookt niet.
- Het aantal gelegenhedsmokers is lichtjes gedaald t.o.v. vorig jaar (1% minder). Sinds 2007 wordt elk jaar het aandeel rokers iets kleiner.

Basis: Respondenten.

Evolutie van het aantal regelmatige rokers in België

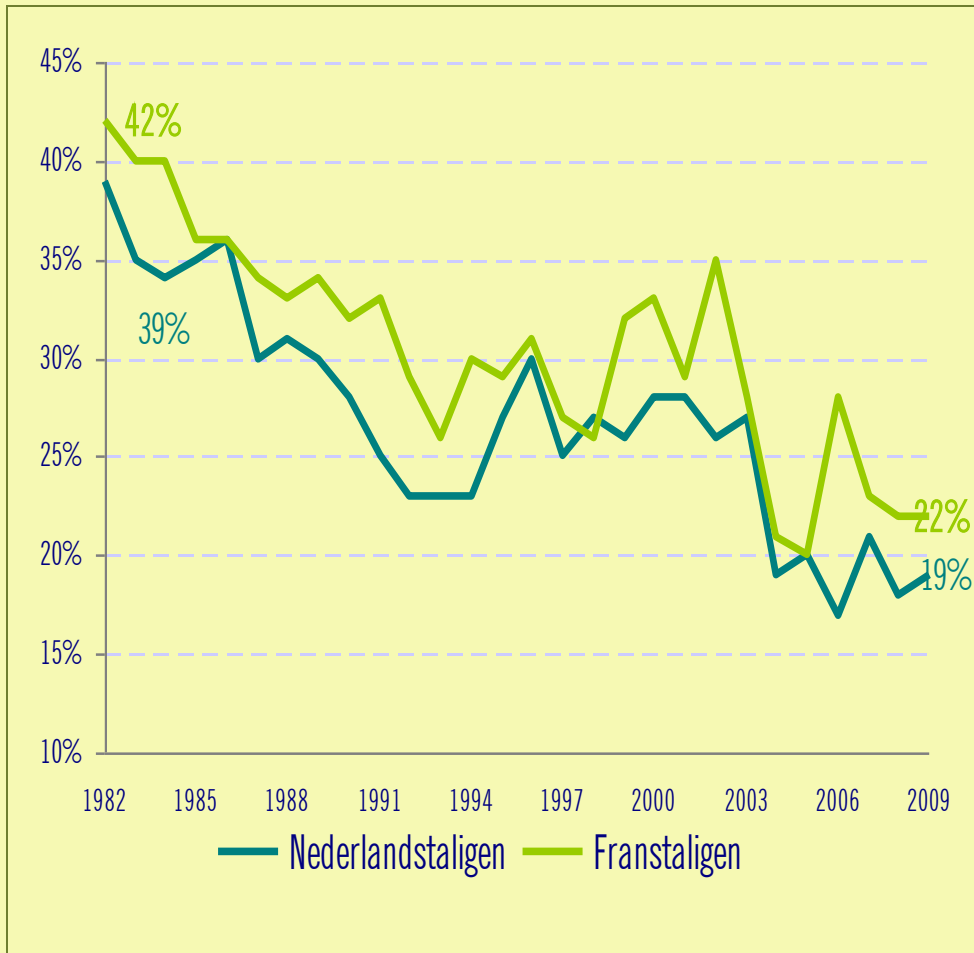

➤ Rookt u tegenwoordig?

- Het aantal regelmatige rokers neemt fors af sinds 1982.
- Sinds 2004 zagen we een stabilisatie van het aantal rokers: 1 op 5 mensen rookt. Dit bevestigt de impact van de beleidsmaatregelen betreffende dit onderwerp.
- Sinds 2007 is het percentage personen dat zegt dat ze dagelijks roken, echter licht afgenomen en op een nieuw peil rond 20% gestabiliseerd, ongetwijfeld als gevolg van de invoering van het rookverbod (in bedrijven en op openbare plaatsen).

Basis: Respondenten

Evolutie van het aantal regelmatige rokers in België

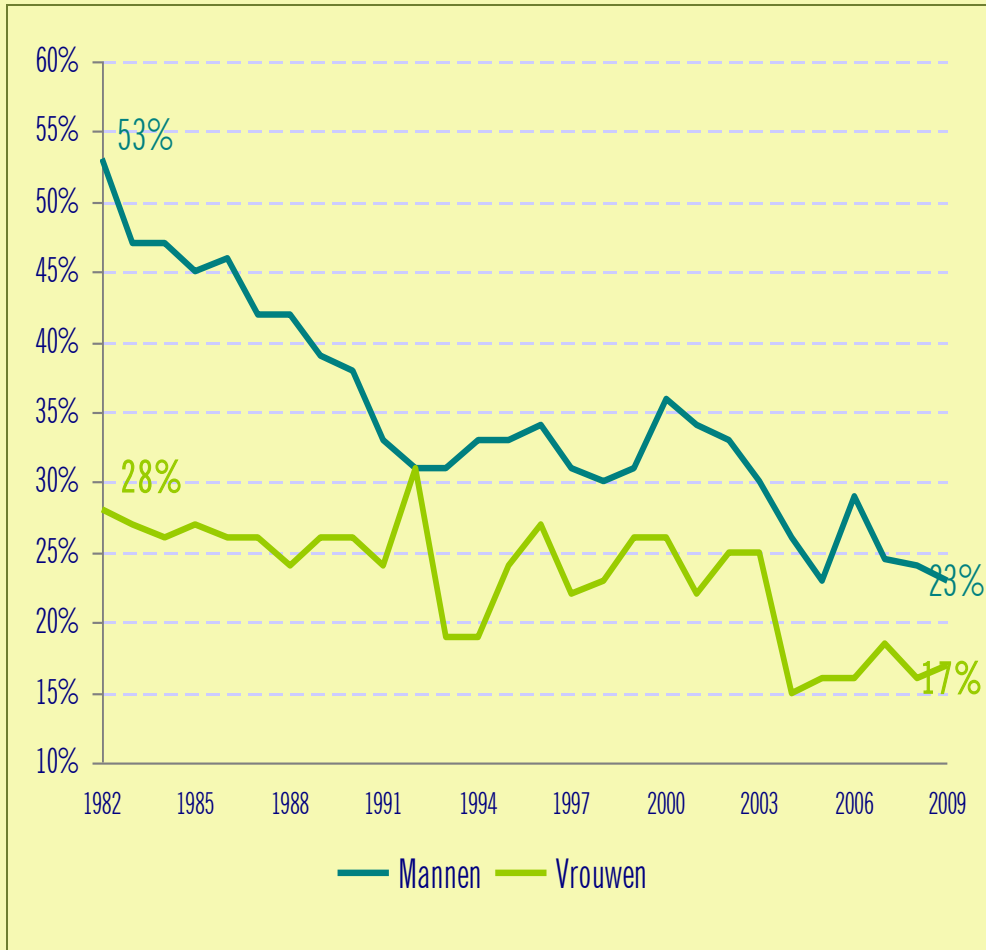

➤ Rookt u tegenwoordig?

- In 2004 en 2005 was de verdeling van het aantal regelmatige rokers tussen het noorden en het zuiden van het land quasi identiek. In 2006 waren er meer Franstaligen die regelmatig rookten.
- Bij de Nederlandstaligen is er 1% dagelijkse rokers bijgekomen; dit maakt dat 19% van hen rookt.
- In het zuiden van het land wordt er nog iets vaker gerookt: 22% van de Franstaligen rookt; hetzelfde cijfer als vorig jaar.

Basis: Respondenten, dagelijkse rokers

Evolutie van het aantal regelmatige rokers in België

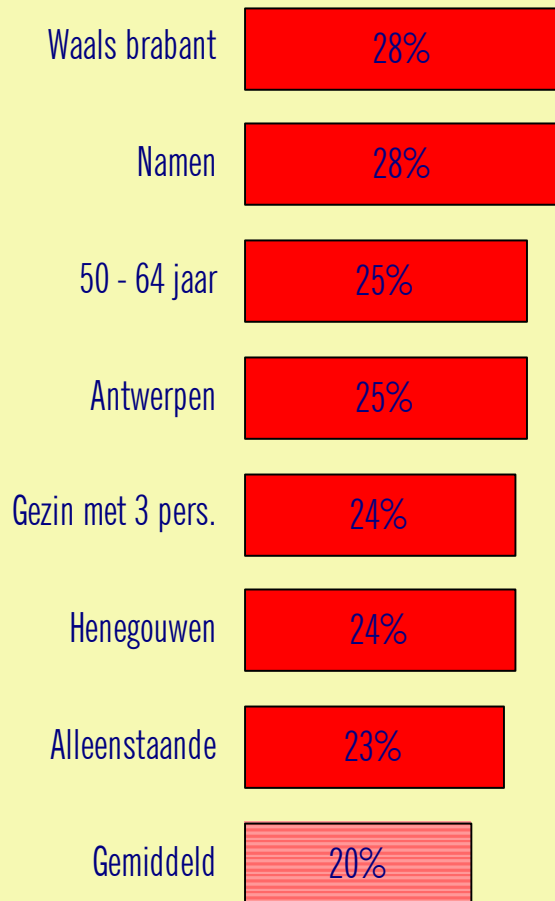

➤ Rookt u tegenwoordig?

- Vrouwen roken minder dan mannen.
- In 2009 daalde het percentage rokende mannen met 1% tegenover 2008, wat maakt dat 23% van de mannen rookt.
- Het aandeel vrouwen dat rookt is t.o.v. vorig jaar gestegen met 1%: 17% van alle vrouwen rookt.

Basis: Respondenten, dagelijkse rokers

Rokers: de profielen

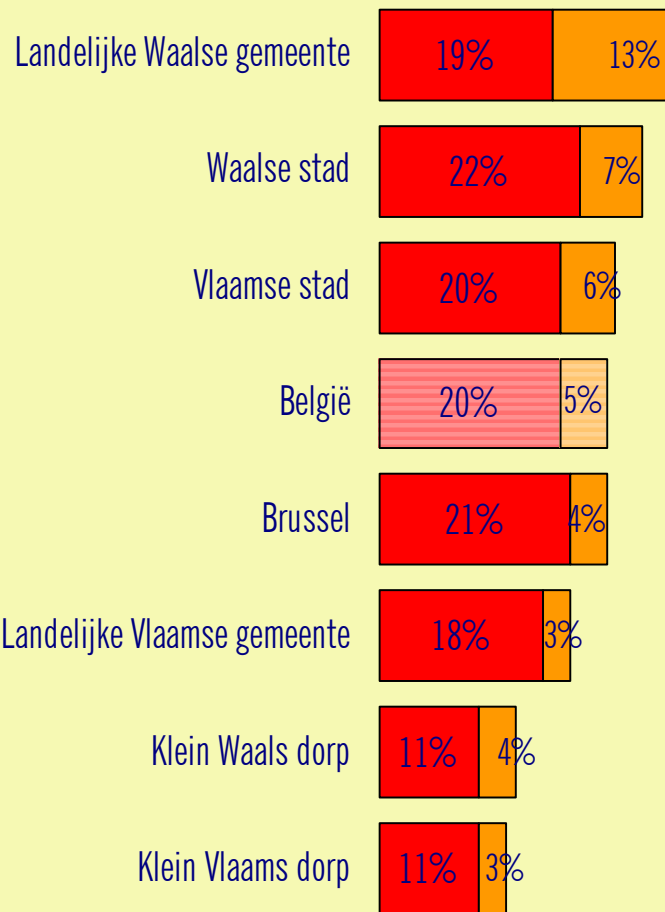

➤ Rookt u dagelijks?

- Eén vijfde van de bevolking rookt dagelijks. Er zijn meer rokers bij...
 - De inwoners van de provincies Waals Brabant, Namen, Antwerpen en Henegouwen.
 - De leeftijdsgroep van 50-64 jaar
 - De gezinnen met 3 personen
 - Alleenstaanden

Basis: Respondenten, dagelijkse rokers

Rokers volgens soort leefomgeving

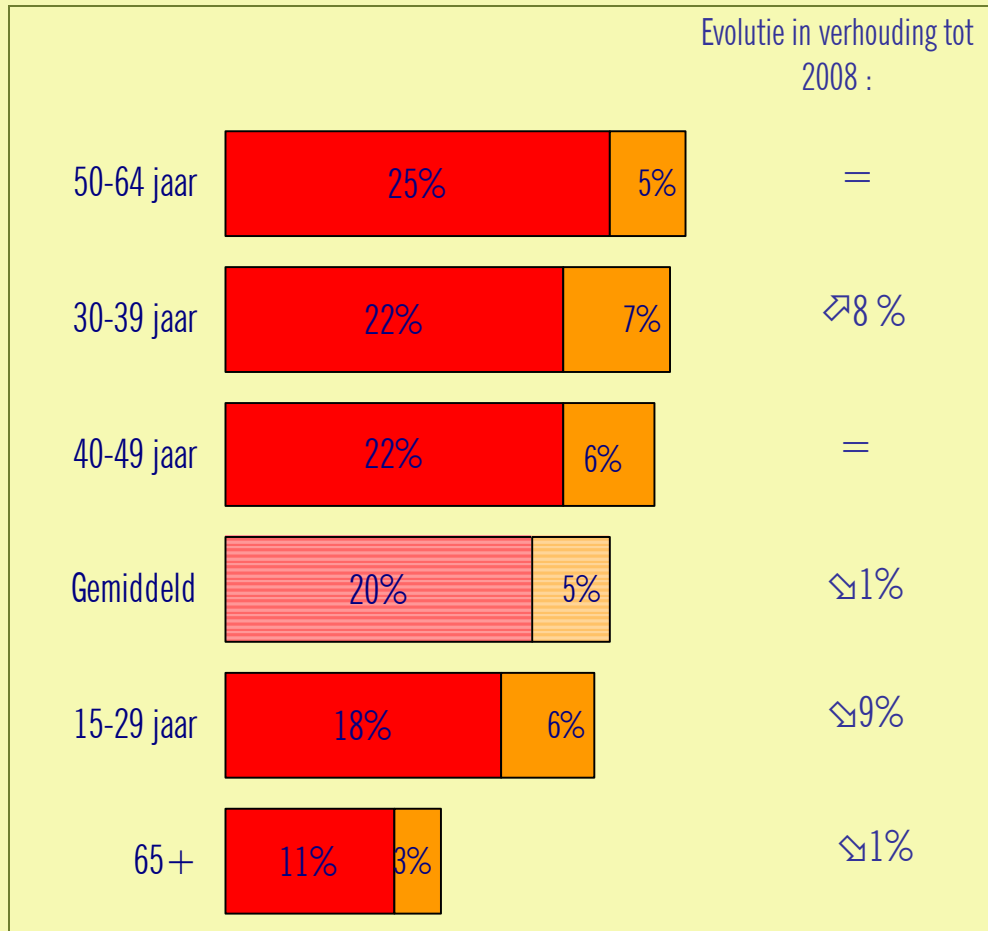

➤ Rookt u tegenwoordig?

- In Waalse steden (29%) en landelijke gemeentes (32%) wordt meer gerookt dan in Vlaamse steden (26%) en landelijke gemeentes (21%).
- In de kleine dorpen van Vlaanderen en Wallonië zijn er minder rokers dan gemiddeld (resp. 14% en 15%).
- In Brussel rookt een vierde van de bevolking; dit is evenveel als het nationaal gemiddelde.

Basis: Respondenten; **dagelijkse rokers** + **gelegenheidsrokers**

Rokers volgens leeftijdsgroep

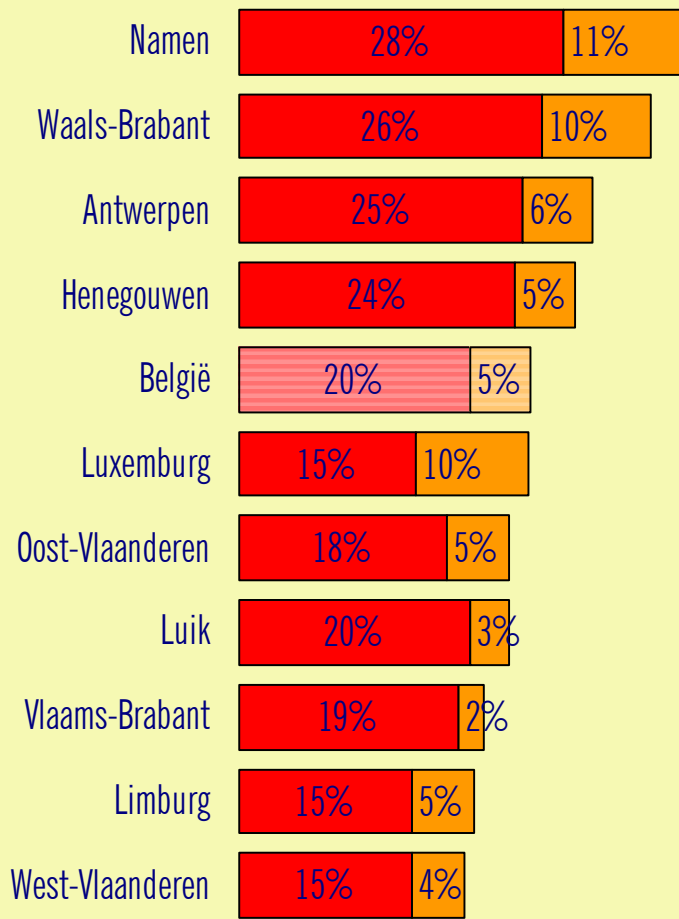

➤ Rookt u tegenwoordig?

- Bij de mensen van 40 tot 64 jaar oud is het totaal aantal rokers groter dan gemiddeld. In vergelijking met 2008 is er enkel bij de dertigers een grote stijging van 8% waargenomen.
- De groep van tieners en twintigers rookt minder dan gemiddeld, omdat bijna 1 op 10 het voorbije jaar gestopt is met roken (9%).
- Ook bij de 65-plussers kent de sigaret een dalende populariteit: in deze leeftijdscategorie rookt er nog 14%.

Basis: Respondenten; **dagelijkse rokers** + **gelegenheidsrokers**

Rokers volgens provincie

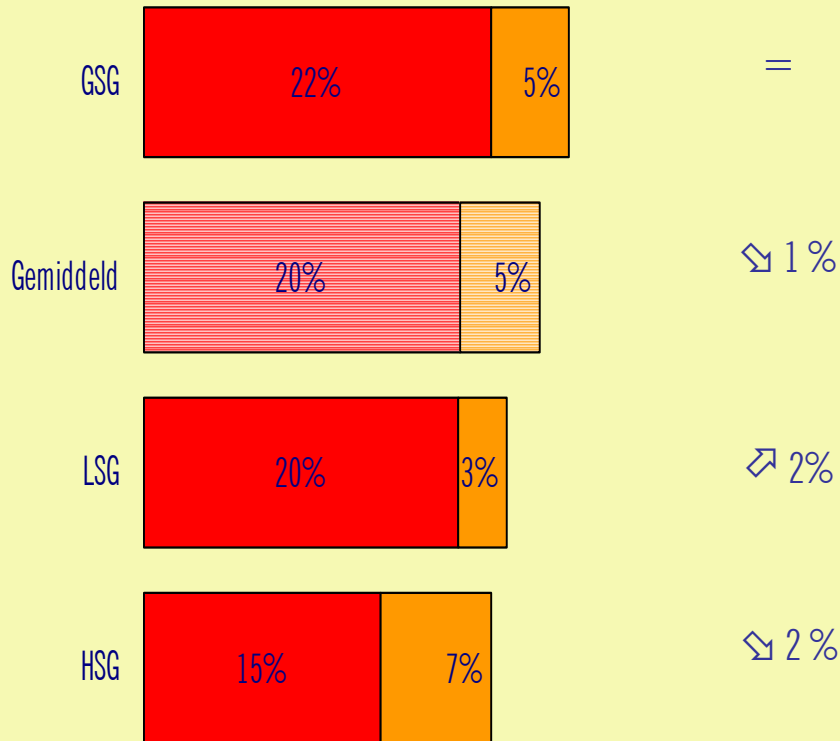
➤ Rookt u tegenwoordig?

- De tabaksconsumptie varieert per provincie.
- De provincies Namen (39%), Waals-Brabant (36%), Antwerpen (31%) en Henegouwen (29%) vertonen een hogere consumptie dan het nationaal gemiddelde (25%).
- Luxemburg (25%) zit op het nationaal gemiddelde, maar heeft relatief gezien meer gelegheidsrokers dan gemiddeld.
- In Oost-Vlaanderen, Luik, Vlaams-Brabant, Limburg en West-Vlaanderen wordt er minder gerookt dan het gemiddelde.

Basis: Respondenten; **dagelijkse rokers** + **gelegheidsrokers**

Rokers volgens sociale groep

Evolutie in
verhouding tot 2008 :

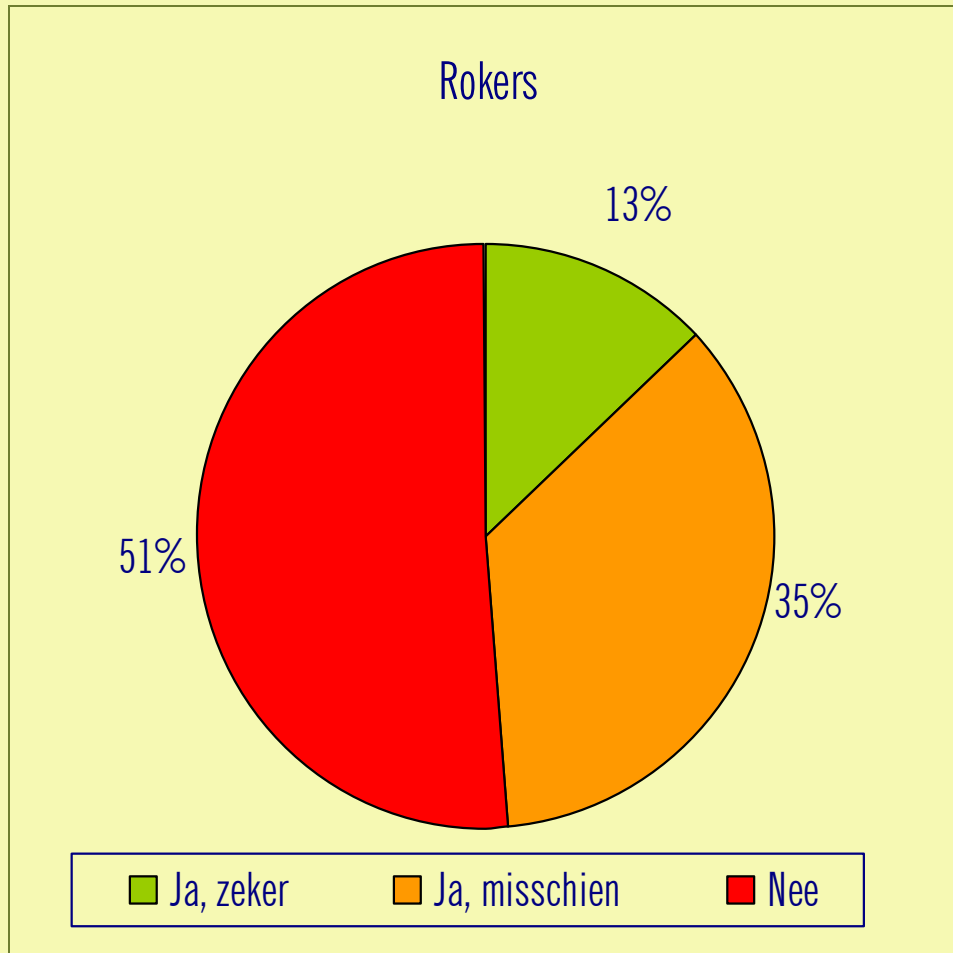

➤ Rookt u tegenwoordig?

- Tabaksconsumptie verschilt lichtjes naar sociale groep waartoe men behoort.
- De hoge en lage sociale groepen roken tegenwoordig minder dan de gemiddelde sociale groepen (27%).
- Na een daling van 15% in 2008 door verbodsbepalingen, stijgt het tabaksverbruik van de lage sociale groepen opnieuw beperkt (2%).

Basis: Respondenten; **dagelijkse rokers** + **gelegenheidsrokers**

Toekomstige tabaksconsumptie

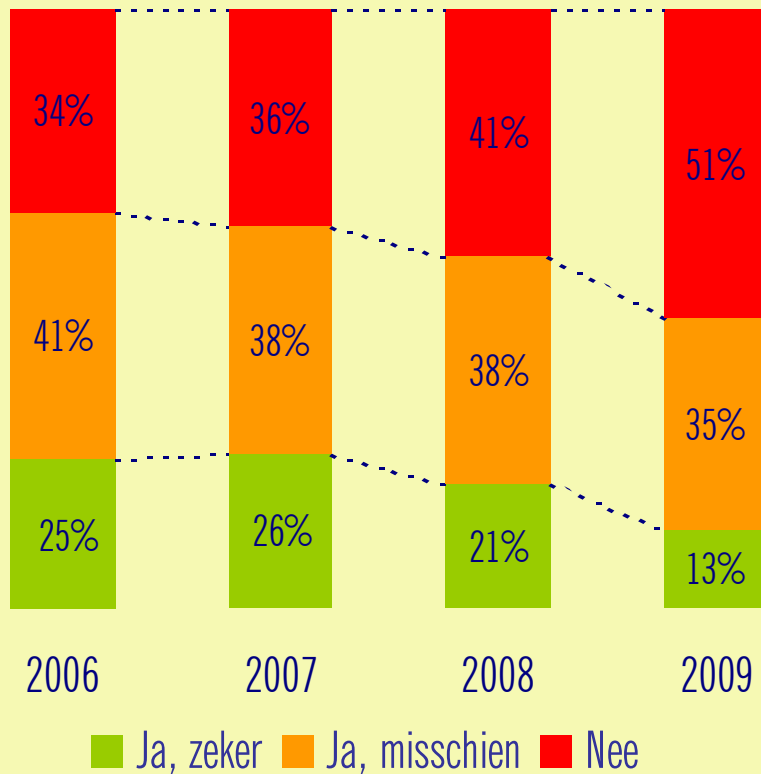

➤ Bent u van plan om in de eerstkomende maanden te stoppen met roken?

- Iets minder dan de helft van de rokers verklaart dat ze in de nabije toekomst willen stoppen met roken.
- Slechts 13 procent is echter vastbesloten om te stoppen.

Basis: Rokers (25% van de respondenten)

Toekomstige tabaksconsumptie

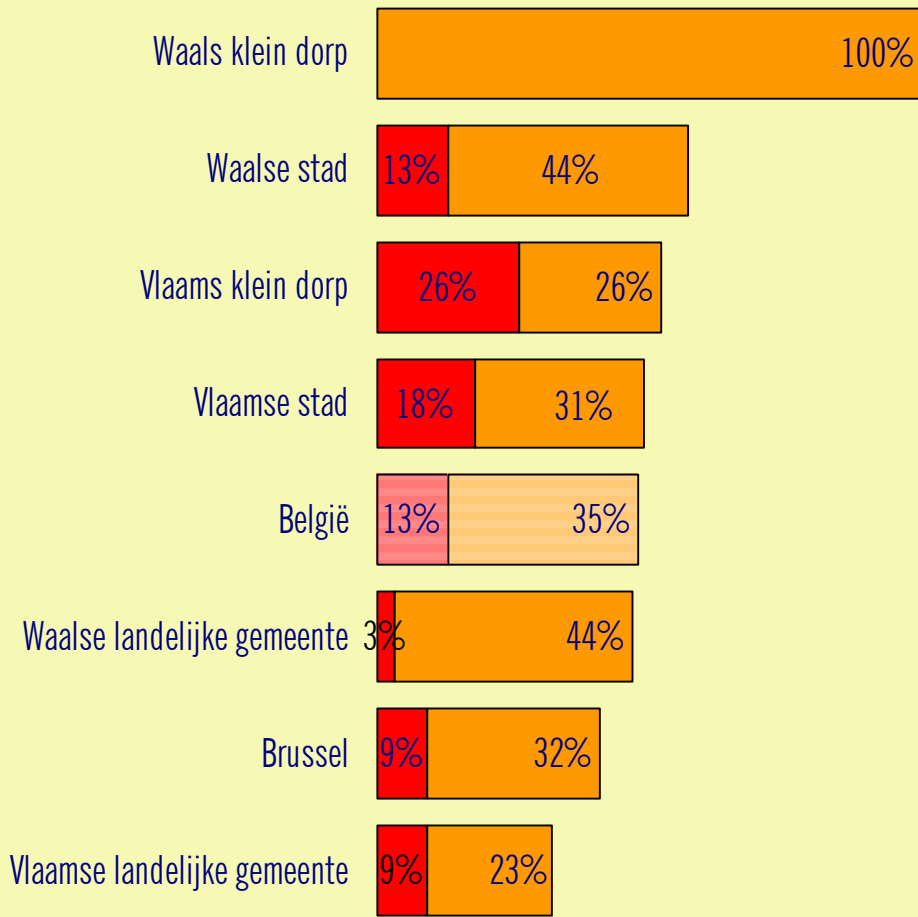

➤ Bent u van plan om in de eerstkomende maanden te stoppen met roken?

- 51% van de rokers is niet van plan te stoppen met roken. Dit is een stijging van 10% tegenover 2008.
- Het aantal rokers dat zeker wil stoppen is veel lager dan de voorbije jaren.
- Het percentage rokers dat misschien van plan is te stoppen, is lichtjes gedaald.

Basis: Rokers (25% van de respondenten)

Toekomstige tabaksconsumptie volgens locatie

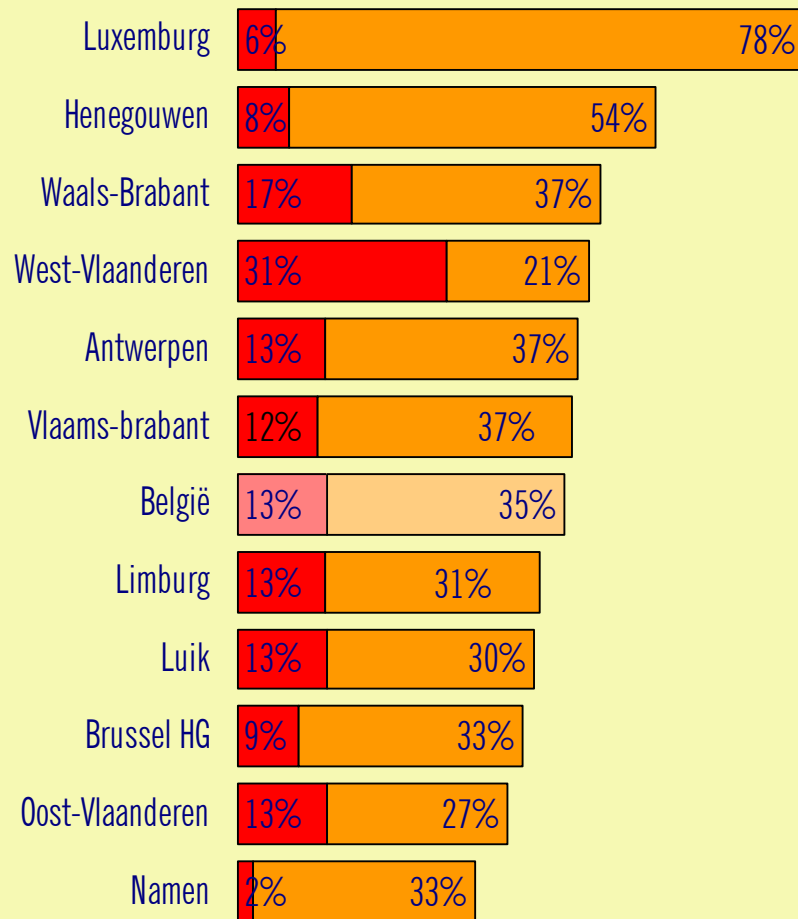

➤ Bent u van plan om in de eerstkomende maanden te stoppen met roken?

- Het is voornamelijk in de kleine dorpen en de steden dat rokers het meest geneigd lijken om te stoppen met roken.
- Alle inwoners van Waalse kleine dorpen in onze dataset gaven aan dat ze misschien zullen stoppen in de nabije toekomst.
- In de landelijke gemeenten en in Brussel zijn rokers niet echt gemotiveerd om de sigaret naast zich te leggen.

Basis: Rokers (25% van de respondenten) ja + misschien

Toekomstige tabaksconsumptie volgens provincie

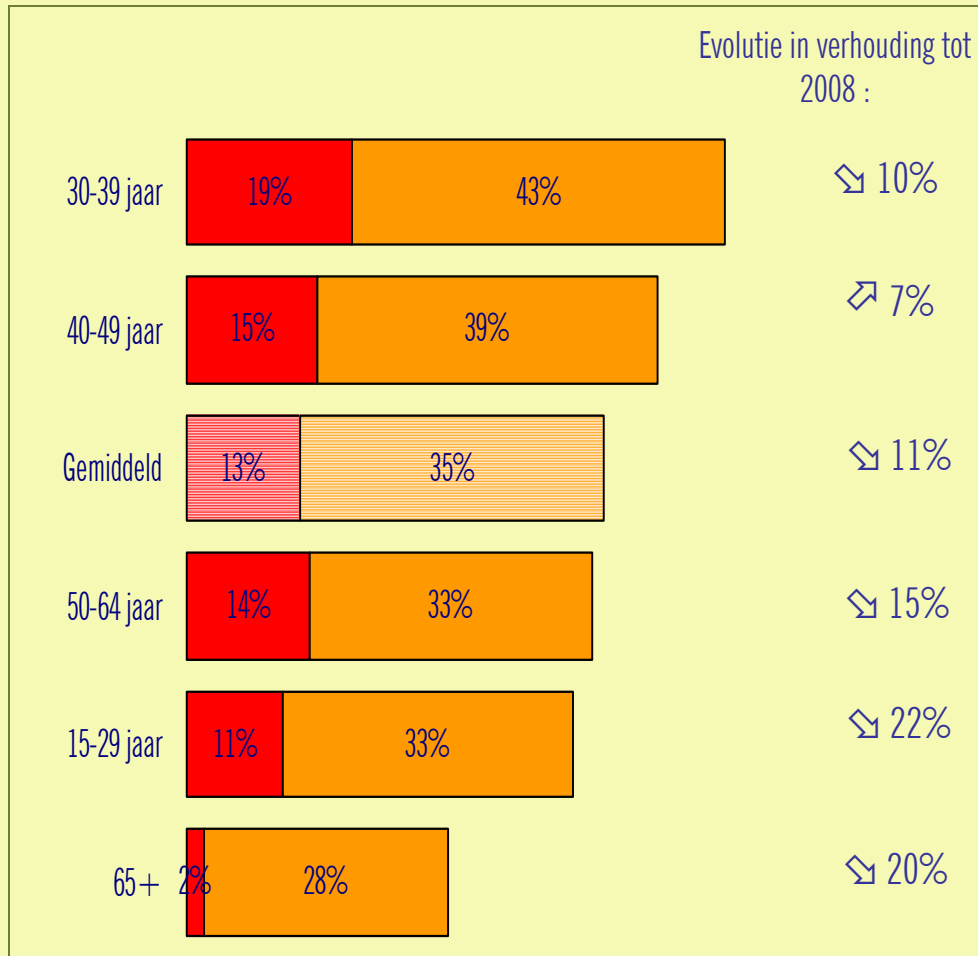

➤ Bent u van plan om in de eerstkomende maanden te stoppen met roken?

- Van de Luxemburgers geeft 84% aan te willen stoppen; dit zijn er veel meer dan het nationaal gemiddelde.
- In West-Vlaanderen, dat het laagste aantal rokers telt, is de meerderheid vastbesloten te stoppen.
- Ondanks het hoogste aantal rokers, is in de provincie Namen het laagst aantal mensen van plan te stoppen.

Basis: Rokers (25% van de respondenten) ja + misschien

Toekomstige tabaksconsumptie naar leeftijdsgroep

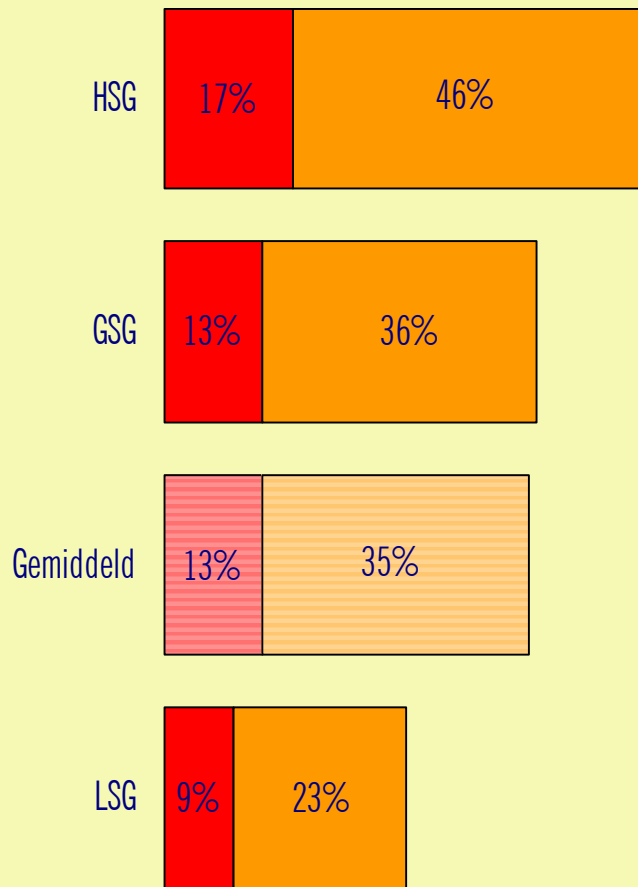

➤ Bent u van plan om in de eerstkomende maanden te stoppen met roken?

- Enkel de leeftijdsgroep 40-49 is gemotiveerder dan in 2007 om te stoppen met roken in de nabije toekomst.
- Tegenover 2007 zijn er minder rokers die van plan zijn om te stoppen; dit geldt voor alle andere leeftijdscategorieën dan de veertigers.

Basis: Rokers (25% van de respondenten) ja + misschien

Toekomstige tabaksconsumptie naar sociale groep

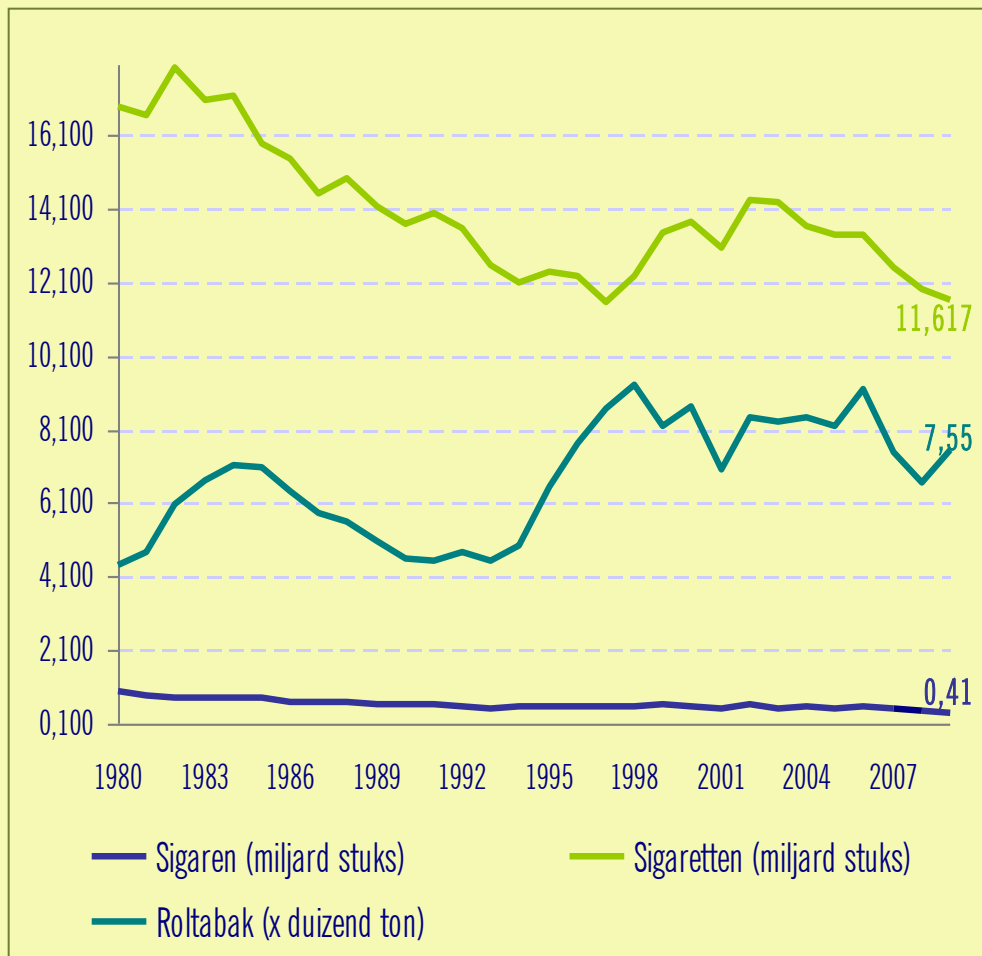

➤ Bent u van plan om in de eerstkomende maanden te stoppen met roken?

- Rokers die tot de hoge sociale klasse behoren, willen vaker stoppen dan rokers uit andere sociale klassen. Tegenover 2008 zijn er dan ook 2% minder rokers in deze groep. Deze trend zal zich dus voortzetten.
- Van de middenklassers wil bijna de helft stoppen met roken in de eerstkomende maanden.
- De rokers uit de lage sociale groepen denken het minst aan stoppen met roken (32%).

Basis: Rokers (25% van de respondenten) ja + misschien

Evolutie van de verkoop van tabaksproducten

➤ Tabaksverkoop

- De verkoop van sigaretten en sigaren maakt een constante afname door sinds 1980.
- Roltabak ondergaat een algemene toename sinds de jaren 1990. Na een kleine afname in 2007 stijgt de verkoop weer.
- In 2009 is de officiële verkoop van sigaren afgenomen met 15,1%, is de verkoop van sigaretten afgenomen met 2,5% en is de verkoop van roltabak sterk toegenomen (17,1%) in vergelijking met 2008.

Bron : FOD Financiën

Conclusies

- **De tabaksconsumptie: stabilisatie en convergentie**
 - Het aantal regelmatige rokers ondergaat een regelmatige afname sinds 1982. Na de lichte stijging van het percentage regelmatige rokers die in 2006 en 2007 vastgesteld werd (+2%), hebben we de laatste twee jaren een stabilisatie van rond de 20%.
 - In Franstalig België wordt iets meer gerookt dan in het Nederlandstalige gedeelte (22% t.o.v. 19%).
 - Ook op basis van geslacht is er een verschil: mannen roken meer dan vrouwen. In tegenstelling tot de mannen waarbij het rokersaantal afnam met 1%, steeg het aantal rokende vrouwen met 1%.
 - Er zijn ook verschillen in tabaksverbruik naargelang provincie. Namen en Waals-Brabant staan bovenaan de lijst (met respectievelijk 39% en 36% rokers). Limburg en West-Vlaanderen staan onderaan met respectievelijk 20% en 19%.

Conclusies

- **De tabaksconsumptie: trendverandering**
 - De invoering van de maatregelen tegen het roken heeft zonder enige twijfel de gewoonten veranderd. Qua leeftijdsgroepen roken de 65+'ers en de leeftijdsgroep 15-29 jaar het minst; tegenover vorig jaar is het aantal rokers in deze groepen dan ook gedaald (-1% bij 65+ en -9% bij de 15-29-jarigen).
 - De nieuwe stijging van het aantal rokers in de categorie 30-39 jaar toont niet alleen aan dat de ondernomen acties tegen roken (communicatie, prijsbeleid, verkoopverbod, ontwenning en voorlichting van de consumenten) voortgezet en op doelgroepen gericht moeten worden, maar ook dat het ontwenningproces complex is.

Conclusies

- **De tabaksverkoop**
 - In 2009 zijn de officiële verkoopcijfers van tabak afgenomen: we bemerken een afname met 15% voor sigaren en met 2,5% voor sigaretten. Ondanks de algemene afname van de verkoop van roltabak sinds de jaren 1990, zien we dit jaar weer een sterke toename in vergelijking met 2008 (+17.1%). Hoogstwaarschijnlijk is dit een gevolg van de hoge tabaksprijzen.
 - Al kan het bestaan van een ‘ander’ verkoopscircuit (taksvrij kopen, “sigaretten die van de vrachtwagen gevallen zijn”, smokkel, enz.) niet ontkend worden, de verkoopstatistieken bevestigen de antwoorden die de consumenten geven.
 - Deze evolutie van de tabakverkoop lijkt verband te houden met het in voege treden van de nieuwe wetgeving betreffende de tabaksconsumptie in openbare gebouwen. Dit rookverbod maakt deel uit van het Federale Bestrijdingsplan tegen de Tabaksconsumptie. Volgens de statistische waarnemingen lijkt deze wet de rokers ertoe te bewegen om minder te roken.
- **Het voornemen om te stoppen met roken**
 - Iets minder dan de helft van de rokers zegt in een nabije toekomst te willen stoppen met roken, maar slechts 13% van hen lijkt echt vastbesloten (d.i. de helft van in 2007). Het is dus duidelijk dat de ondernomen acties voor het bestrijden van de tabaksconsumptie nog geconsolideerd moeten worden.

Conclusies

- Tegenover vorig jaar is het algemeen percentage rokers dat wil stoppen gedaald met 11%.
- Het voornemen om te stoppen met roken leeft vooral in Vlaamse en Waalse steden en kleine dorpen.
- In West-Vlaanderen, dat het laagste aantal rokers telt, wilt het grootste aandeel van de rokers stoppen met roken. Deze gegevens zijn omgekeerd met die van de provincie Namen: hier rookt 39% van de mensen (14% meer dan gemiddeld) en slechts 35% onder hen is van plan te stoppen (13% minder dan gemiddeld).
- Rokers uit hoge sociale klassen willen vaker stoppen dan rokers uit middenklassen en lage klassen.
- Van de leeftijdscategorie 30-39 jaar willen de meeste mensen stoppen met roken. Er zijn echter minder mensen van plan om te stoppen (-10%) dan vorig jaar én deze groep telt 8% meer rokers dan 2008.

Auteurs
Adriaan Meirsman, Marc Vandercammen

Verantwoordelijke uitgever
Marc Vandercammen

OIVO
Stichting van openbaar nut - - ON 417541646
Paapsemlaan 20 - 1070 BRUSSEL
Tel. 02/547.06.11 - Fax. 02/547.06.01
www.oivo.be
ON 417541646

Uitgave 2010
Catalogusreferentie – 1008-10
D 2010-2492-31
©OIVO

Prijs: 24 €

Reproductie voor niet-commerciële doeleinden toegestaan mits bronvermelding